

fordi jeg tror, det har megen Interesse at vise, at Ordføreren netop den Gang efter Udtalelserne i Mødet med Finantsudvalget gik ud fra, at der var Spørgsmaal om Overskriftelser, og at disse vilde finde deres naturlige Plads, naar den hele Byggesag var endt, idet de kom frem ved Afregningen deraf, og da kunde komme frem i Form og Skikkelse af en Bevilling, som maatte gives dertil. Det er udtrykkelig sagt af den ærede Ordfører — jeg kan ikke angive Stedet, da mit Mærke er faldet bort, men den ærede Ordfører finder det vistnok selv, det er han jo nærmest til — det blev sagt fra hans Side: At der vil fremkomme saadanne Overskriftelser, finder jeg ganske naturligt ved et saa stort Foretagende som dette, men de ville jo komme frem og finde deres Afhjælpelse ved Opgjørelsen af det hele Byggearbejde. Jeg tør sige, at det var næsten nysigtigt Ordene saaledes, som de bleve fremskøjte af den ærede Ordfører under Forhandlingerne den 3die Marts 1875. Allerede under Forhandlingerne i 1874 sagde han det Samme, nemlig at saadanne Spørgsmaal om Overskriftelser vilde kunne komme frem, og naturlig først vilde finde deres Afslutning, naar Byggearbejdet var færdigt, men han søjede til — og det er et Punkt, jeg særlig maa fremhæve paa Grund af, hvad der blev yttret af den ærede sidste Læser — at han, naar saadanne Udgifter viste sig, dog nærrede det Haab, at man vilde søge at friggjøre Rigsdagen for at komme til den med dem. Han nærrede det Haab, at Ministeren skulde være i Stand til at faae dem dækkede — altsaa vel at mærke, naar de vare gjorte — ved Hjælp af de andre Kilder, hvorfra der var flydt Bidrag til Theatret, og han nævnte udtrykkelig ogsaa Kommunen. Ganske vist udtalte den ærede Ordfører og kunde kun udtale dette som et Haab; thi hvor i al Verden kunde man vel den Gang med fuldkommen Sikkerhed sige, at man, da Ministeren jo ingen Ret havde til at befale over Kommunen, skulde faae Pengene deraf, men man gik ud fra, at man maatte søge til Kommunen, der havde givet et væsentligt Bidrag, og dette Punkt blev ogsaa fremhævet af den ærede sidste Læser. Jeg tror, der er særlig Grund for mig til ligeledes at fremhæve dette, thi at jeg den Gang udtalte, at det vilde være rigtigt at gaa til Kommunen, tror jeg finder den allerbestemteste Bestyrkelse i, hvad der senere er sket. Det var ganske vist min Mening, at jeg her stod overfor et Foretagende, som kun for en Del var blevet støttet af Rigsdagen, men som for en fuldt saa væsentlig Del var blevet støttet fra Kommunens Side, og det var derfor min Overbevisning, at man maatte søge at faae de Overskriftelser, der maatte vise sig, forholdsvis dækkede fra Kommunen. — Det var netop denne Anskuelse, som blev fastholdt, hvilket viste sig, den Gang Lillægsbevillingen kom frem. Det maa nemlig erindres, at denne Lillægsbevilling gik ud paa, at man skulde give en Rente,

der svarede til et Kapitaltilskud fra Sorø Akademi, som kun beløb sig til Halvdelen, omtrent en 70—80,000 Rb. Det var det, der var Spørgsmaal om, idet man nemlig gik ud fra, at man skulde søge det Øvrige hos Kommunen. Det var den Stilling, som den Gang blev indtagen, og jeg tror, at der havde været al mulig Grund til at gaa den Vej. Jeg tror ikke, at der kunde være Tvivl om, at man da ogsaa vilde have naaet dette hos Kommunen, og jeg støtter denne Anskuelse paa, at Kommunen med Nedbonhed var gaaet ind paa at yde omtrent Halvdelen til Theaterbygningens Opførelse. Man vilde heller ikke, selv om man kom med Forlangende om forøget Bidrag, naar det viste sig, at Omstændighederne gjorde dette nødvendigt, komme udover, hvad man tidligere havde tænkt sig, at Kommunen maatte yde til Foretagendet. Man vilde derved ikke alene ikke komme ud over, hvad man havde tænkt sig her i tidligere Tid, da man endogsaa var tilbøjelig til at mene, at Kommunen skulde bære det Hele, men selv da Sagen blev bragt under en mere ædruelig Forhandling i Kommissionen, gik man dog ud fra, at Kommunen skulde yde 400,000 Rb., medens Staten kun skulde yde 100,000 Rb., og i denne Kommission sad den Borgemeester, som havde med Kommunens økonomiske Anliggender at gjøre, Formanden for Borgerrepræsentationen og to af Borgerrepræsentationens Medlemmer. Kun fra et enkelt Medlem af denne Kommission blev der gjort den Bemærkning, at det vel kunde være tvivlsomt, om man kunde antage, at det fulde Beløb, 400,000 Rb., vilde blive bevilget af Kommunen, undtagen for saa vidt det viste sig, at der ogsaa fra Privates Side var en stor Interesse for denne Sag, som kunde afgive et yderligere Motiv for Kommunen til at gaa ind derpaa, og dette viste sig nu i fuldeste Maade, da der, for en meget væsentlig Del fra Kjøbenhavn, indkom omtrent 100,000 Rb. Her indtræder imidlertid et Punkt, som sandelig ogsaa bør komme frem, og som jeg har Anledning til at fremdrage efter de Ytringer, som have foranlediget mig til at tage Ordet. Hvorledes stillede Rigsdagen eller rettere Folkethinget sig lige over for denne Læse, da den saa kom frem? Den ærede sidste Læser omtalte, at der kunde ske store Forandringer, at der var nogle, som kunde billiges, og nogle, som ikke kunde billiges. Jeg ved ikke, om dertil kan regnes den Forandring, som næsten er større end nogen, jeg har oplevet, nemlig den Opfattelse, Folkethinget gjorde gjældende, da Spørgsmaalet i 1875 kom for om Kommunens Deltagelse overfor den Opfattelse, der hele Tiden blev gjort gjældende, saa længe det ikke var kommet saa vidt, at Kommunen havde indladt sig paa Sagen. Tidligere var man enig om, at Kommunen for en væsentlig Del maatte bidrage; men da man fra Ministeriets Side vilde indskrænke Udgiften for Sorø Akademi til det Halve af, hvad